

Qərbi Azərbaycan: milli ideyanın əsas hədəflərindən biri

Qərbi azərbaycanlıların öz doğma yurdlarına qayıdışı tarixi bir zərurətdir. Bu, ədalətin bərpası, soydaşlarımızın təməl hüquqlarının təmin edilməsi istiqamətində növbəti addım olmalıdır.

Hər kəsin öz əzəli vətəninə yaşamaq hüququ var və bu hüquq beynəlxalq konvensiyalarda öz əksini tapıb. Azərbaycan xalqı Müzəffər Ali Baş Komandanın qüdrəti, apardığı uğurlu xarici və daxili siyasəti sayəsində qərbi azərbaycanlıların da öz doğma torpaqlarına qayıdacağı günün heç də uzaqda olmadığına tam əmindir.

Yanlıq qərar - tarixi xəyanət

Son iki əsrdə Qafqazda azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti nəticəsində xalqımız ağır məhrumiyyətlərə, milli faciə və dəhşətlərə məruz qalmışdır. Mərhələ-mərhələ gerçəkləşdirilən belə qeyri-insani siyasət nəticəsində azərbaycanlılar min illər boyu yaşadıkları doğma tarixi-etnik torpaqlarından didərgin salınaraq kütləvi qətl və qırıqlara məruz qalmış, xalqımıza məxsus minlərlə tarixi-mədəni abidə və yaşayış məskənləri dağıdılıb viran edilmişdir. Təca-vüzkar erməni millətçiləri tərəfindən xalqımıza qarşı iki yüz ilə yaxın bir dövrdə yeridilən soyqırımı siyasətinin məqsədi azərbaycanlıları tarixi torpaqlarından qovmaq, xarici havadarlarının köməyi ilə həmin yerlərdə Ermənistan dövləti yaratmaq olub. Bu mənfur ideyanı reallaşdırmaq istiqamətində ardıcıl olaraq hərbi, ideoloji və təşkilati xarakterli tədbirlər həyata keçirilib. Azərbaycanlılar tədricən doğma torpaqlarından qovulub, onların ərazilərində başqa ölkələrdən köçürülmüş ermənilər məskunlaşdırılıb. Azərbaycanlılara qarşı yeridilən soyqırımı siyasəti tarixi əsrləri əhatə edir və hadisələri ardıcılıqla izləsək, görürük ki, hadisələr eyni ssenari əsasında baş verib.

Hələ XIX əsrdə Çar Rusiyası tərəfindən Osmanlı və İrəvan ərazisindən ermənilərin kütləvi şəkildə Cənubi Qafqaza köçürülməsi ilə azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarında sıxışdırılması prosesinə başlanılıb. XX əsrin əvvəllərində azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə, soyqırımı siyasəti nəticəsində xalqımız ağır məhrumiyyətlərə, faciələrə üz-üzə gəlib. 1918-1920-ci illərdə yüz minlərlə azərbaycanlı qətlə yetirilib, öz yurdlarını tərk etmə məcburiyyətində qalararaq qaçqın əvvəllər, yüzlərlə Azərbaycan kəndi yer üzündən silinib. Ötən əsrdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra Zəfərqaziyənin sovetləşməsindən öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən ermənilər 1920-ci ildə Azərbaycanın bir sıra torpaqlarını sovet hakimiyyətinin köməyi ilə Ermənistan SSR-in ərazisinə daxil etməyə nail olublar. 1920-ci ildə sovet hökumətinin qərarı və erməni millətçilərinin təkidli ilə bizim tarixi torpaqlarımızı Zəfərqaziyədən ayıraraq Ermənistanla birləşdirdilər.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev bunu xalqımıza qarşı növbəti cinayət kimi qiymətləndirib: "Zəfərqaziyə Ermənistanla verilməsi bir daha onu göstərir ki, bu, çox yanlış, səhv addım idi və dediyim kimi xəyanət idi". 1948-1953-cü illərdə xalqımız növbəti deportasiyaya məruz qalıb. SSRİ Nazirlər Sovetinin 23 dekabr 1947-ci il "Ermənistan SSR-dən kolkoxçuların və başqa azərbaycanlıların əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında" xüsusi qərarına və 1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyasına dövlət siyayəsində nail olublar.

Ermənistan İrəvan Cənubi Qafqaza, indiki Ermənistan ərazisinə köçürülməsinin bilavasitə rəhbəri olmuş A.S.Qriboyedov yazır: "Ermənilər götürülmə mülkədarların torpaqlarında yerləşdirilmişlər... müsəlmanları sıxışdırırlar, onlar da hey əsaslı olaraq narazılıq edib şikayətlənirlər. Biz müsəlmanları indiki sıxışdırılmalara qatlaşmaq, bu sıxışdırılmanın uzun sürməyəcəyinə inanmaq, onların torpaqlarına ilk dəfə buraxılan ermənilərin bu torpaqlara həmişəlik yerləşəcəkləri barədə nigaranchılığı müsəlmanların beynindən çıxarmaq üçün onlara edilmiş olan tələblər barədə çox düşündük... Ermənilər indiki Ermənistan ərazisində məskunlaşdırıldıqdan dərhal sonra öz tarixi torpaqlarında yaşayan azərbaycanlıları planlı surətdə doğma yurdlarından çıxarmağa, qırmağa, milli soyqırımına başladılar".

S.P.Zelinski isə yazır: "Zəfərqaziyə qəzasında Axlatan, Pmakot və Şinotaq adlı cəmi üç erməni kəndi yerlidir, qalan erməni kəndləri 1826-1828-ci illərdən sonra təşkil olunmuşdur".

N.Şavrov özü də belə etiraf edir: "XX əsrin əvvəllərində Zəfərqaziyədə məskunlaşan 1 milyon 300 min nəfər erməninin 1 milyondan çoxu ərazinin yerli sakinləri olmayıb, bizim tərəfimizdən məskunlaşdırılmışdır".

İlham Əliyevin "Tarixi ədalətin bərpası" strategiyasının yeni mərhələsi

Qərbi Azərbaycana qayıdış hədəfi
Böyük zəfərin yaratdığı hüquqi və siyasi reallıqdır

Qərbi Azərbaycanın əsl sahibləri Azərbaycan türkləridir

Bəli, bütün bu faktlar onu deməyə əsas verir ki, Qərbi Azərbaycan tarixi türk torpaqları olmuş, köklü sakinləri isə Azərbaycan türkləri olmuş, ermənilər isə xaricdən bu ərazilərə köçürülmüşdür. 1828-ci ildə bağlanan Türkmənçay müqaviləsinin nəticəsi olaraq ermənilər İrəvan, Türkiyədən bu ərazilərə köçürülmüşlər. Bu tarixi faktlar erməni və rus mənbələrində öz əksini aydın şəkildə tapmışdır. Burada yaşayan azərbaycanlılar isə zaman-zaman - 1905-1906, 1918-1920, 1948-1953 və 1988-1991-ci illərdə tarixi-etnik torpaqlarından deportasiya olunmuşlar. 1988-1991-ci illərdə SSRİ dövlətinin himayəsi altında Ermənistan dövləti Qərbi Azərbaycandan 250 mindən artıq azərbaycanlı ata-baba torpaqlarından deportasiya etmişdir.

Ümumiyyətlə, XX əsrdə 2 milyon çox azərbaycanlı indiki Ermənistanla soyqırımı məruz qalmışdır. 27 may 1997-ci ildə Müstəqillik Günü münasibətilə təntənəli yığıncaqda nitq söyləyən Ümmümilli Lider Heydər Əliyev azərbaycanlıların indiki Ermənistan ərazisindəki tarixi-etnik torpaqlarından deportasiya olunmalarından danışarkən demişdir: "O vaxt yaşayan insanlar və doğma yerlərindən deportasiya olunanlar yaxşı xatırlayırlar: Ermənistan çox gözəl iqlimə - yəni bu torpaqlar vaxtilə Azərbaycan torpaqları olub - malik olan yaşayış yerlərindən insanları götürüb evsiz-şikməz Mil-Muğan çöllərinə salanda, əlbəttə ki, onlar o səraitdə yaşaya bilməyəcəkdilər. Məlumdur ki, o vaxt bir çox insanlar qırıldı, tələf oldu, əzab-əziyyət çəkildilər. Hətta məlumdur ki, bəziləri burada yaşaya bilmədilər, gizli olaraq qayıdış öz yerlərinə, evlərinə getdilər. Hesab edirəm ki, bu da bizim xalqımıza qarşı edilən ən böyük ədalətsizlikdir. Beləliklə, o vaxt Ermənistandan azərbaycanlıların çıxarılması, etnik təmizləmə baş veribdir. Onları öz yerlərindən, yurdlarından, doğma torpaqlarından o vaxt didərgin salıblar. Təəssüflər olsun ki, biz tarixin cürbəcür mərhələlərində belə hadisələri lazımi qədər təhlil edə bilməmişik və xalqımıza edilən bu ədalətsizliklərə qarşı öz səsimizi lazımi qədər qaldırmamışıq. Məhz bunların nəticəsində də 1988-ci ildə Ermənistan Azərbaycana artıq açıq təcavüz edibdir. O, dövrdə Ermənistan ərazisində qalmış azərbaycanlıları qısa müddətdə Ermənistandan zorla çıxarıblar. Ermənistan deyəndə o ərazinin keçmişdə kimə mənsub olduğu məlumdur. O, ərazinin çox hissəsi azərbaycanlıların əsrlərdən-əslərə yaşadıkları doğma diyar olubdur. Onları öz dədə-baba yurdlarından tədricən çıxardılar və bunlar hamısı da 1988-ci ildə Ermənistanın Azərbaycana artıq hərbi təcavüzünün başlanmasına gətirib çıxarıb".

Qərbi Azərbaycan ərazisindəki türk mənşəli adların dəyişdirilməsi siyasəti 1828-ci il fevralın 10-da bağlanan Türkmənçay müqaviləsindən sonra, XIX əsrin 30-cu illərində sistemli formada və məqsədlə şəkildə həyata keçirilmiş və adların dəyişdirilməsi siyasəti inqilabdan sonra yeni vüsət almış, minlərlə kənd adı məhv edilmiş, rəsmi qərarlarla adların bir qismi ruslaşdırılmış, bir qismi isə qondarma erməni adları ilə əvəz edilmişdir. Bu gün Qərbi Azərbaycan ərazisindəki etnotoponimlərin öyrənilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyan məsələdir. Qərbi Azərbaycan ərazisində azərbaycanlıların etnogenezində müxtəlif qədim türk tayfaları iştirak etmişdir. Həmin tayfalar təbii ki, Şimali və Cənubi Azərbaycan ərazilərindəki toponimlərdə də iz qoymuşlar. Tarixi faktlar hələ ərəmizdən əvvəl VIII əsrdə türk etnoslarının Qərbi Azərbaycan ərazisində yaşamasını təsdiq edir. Qərbi Azərbaycan ərazisindəki toponimlərin arasında etnotoponimlərin sayı az deyildir. Onların hər biri müxtəlif türk etnoslarının, xüsusilə oğuzların bu ərazilərin aborigen sakinləri olduğunu sübuta yetirir.

Sekindirici haldır ki, bu gün Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti və uğurlu diplomatiyası sayəsində Azərbaycan haqiqətərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında böyük yol qət edilib, azərbaycanlıların, o cümlədən Qarabağdan və Qərbi Azərbaycandan məcburi köçkün və qaçqın düşmüş vətəndaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsi beynəlxalq səviyyəyə çıxarılıb. Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamçısı Prezident İlham Əliyev dövlətimizin milli maraqlarına və azərbaycançılıq ruhuna sadiq qalaraq Azərbaycan torpaqlarının tarixinə və mədəniyyətinə sahib çıxılmasının önəmini hər zaman vurğulayıb, Zəfərqaziyə tarixi Azərbaycan torpağı olduğunu bütün beynəlxalq kürsülərdən boyan edib.

sinəli formada və məqsədlə şəkildə həyata keçirilmiş və adların dəyişdirilməsi siyasəti inqilabdan sonra yeni vüsət almış, minlərlə kənd adı məhv edilmiş, rəsmi qərarlarla adların bir qismi ruslaşdırılmış, bir qismi isə qondarma erməni adları ilə əvəz edilmişdir.

Bu gün Qərbi Azərbaycan ərazisindəki etnotoponimlərin öyrənilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyan məsələdir. Qərbi Azərbaycan ərazisində azərbaycanlıların etnogenezində müxtəlif qədim türk tayfaları iştirak etmişdir. Həmin tayfalar təbii ki, Şimali və Cənubi Azərbaycan ərazilərindəki toponimlərdə də iz qoymuşlar. Tarixi faktlar hələ ərəmizdən əvvəl VIII əsrdə türk etnoslarının Qərbi Azərbaycan ərazisində yaşamasını təsdiq edir. Qərbi Azərbaycan ərazisindəki toponimlərin arasında etnotoponimlərin sayı az deyildir. Onların hər biri müxtəlif türk etnoslarının, xüsusilə oğuzların bu ərazilərin aborigen sakinləri olduğunu sübuta yetirir.

Sekindirici haldır ki, bu gün Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti və uğurlu diplomatiyası sayəsində Azərbaycan haqiqətərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında böyük yol qət edilib, azərbaycanlıların, o cümlədən Qarabağdan və Qərbi Azərbaycandan məcburi köçkün və qaçqın düşmüş vətəndaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsi beynəlxalq səviyyəyə çıxarılıb. Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamçısı Prezident İlham Əliyev dövlətimizin milli maraqlarına və azərbaycançılıq ruhuna sadiq qalaraq Azərbaycan torpaqlarının tarixinə və mədəniyyətinə sahib çıxılmasının önəmini hər zaman vurğulayıb, Zəfərqaziyə tarixi Azərbaycan torpağı olduğunu bütün beynəlxalq kürsülərdən boyan edib.

Tarixi dönüşü anı

2020-ci ildə Azərbaycan Prezidentinin siyasi iradəsi, diplomatik gücü və hərbi sərkərdəlik bacarığı nəticəsində 30 ilə yaxın işğal altında qalan torpaqlarımız 44 gün ərzində dişməndən azad edildi. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın qazandığı Zəfər tariximizə yeni bir salnaməni həkk etdi. Azərbaycan dövlətinin və xalqının qüdrətini, sarsılmaz iradəsini, ordumuzun gücünü beynəlxalq səviyyədə nümayiş etdirən möhtəşəm qələbə yeni reallıqlar yaratdı. Hər günü bir tarix olan 44 gündə ərazi bütövlüyünü bərpa edən ölkəmiz 24 saatdan az bir vaxtda reallaşdırdığı antiterror tədbirləri ilə öz qətiyyətini bütün dünyaya növbəti dəfə nümayiş etdirdi. Dövlətimiz qalib dövlət, xalqımız isə qalib xalq kimi dünya tarixinə öz möhürünü vurdu. Azərbaycan ordusu yazdığı tarixlə işğalçı Ermənistanla və ona havadarlıq edən dövlətlərə ədalət, hüquq, milli qürur dərsi keçdi. Azərbaycan dövləti postsovet məkanında suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa edən ilk dövlət kimi tarixə düşdü. Azərbaycanın ağırlı problemlərindən olan Qarabağ məsələsi bərdəlik həll edildi. Ardınca dövlət başçısının uğurlu diplomatik siyasəti nəticəsində olduqca mürəkkəb geosiyasi mövqedə yerləşən ölkəmiz tarixi nailiyyətlərə, zəfərlərə, qələbələrə imza atmağa davam etdi. Azərbaycan ərazisində müvəqqəti olaraq yerləşdirilmiş Rusiya Federasiyası sülhməramırları vaxtdan əvvəl çıxıdılar, 4 kondimiz bir güllə atılmadan geri qayıtdılar.

Qələbəmizdən doğan tarixi reallıqların nəticəsidir ki, qarşıda soydaşlarımızı Qərbi Azərbaycana qayıdış gözləyir. Ölkə rəhbəri-

ni də qeyd etdiyi kimi: "Hazırda isə tarixi qələbəmizdən sonra yaranan yeni reallıqda ən mühüm vəzifələrdən biri Qərbi Azərbaycandan qaçqın düşmüş vətəndaşlarımızın öz yurdlarına qayıtması məsələsidir". Bu hədəfi Prezident İlham Əliyev 2022-ci il dekabrın 24-də Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşündəki nitqində boyan etdi.

"Əminəm ki, gün gələcək və Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar. Mən əminəm ki, bu gün gələcək və əminəm ki, qərbi azərbaycanlılar böyük coşqu və həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdib orada yaşayacaqlar", - deyərək dövlət başçısı vurğulayıb. Görüşdə möhtərəm Prezident tarixi faktlara nəzər salaraq Qərbi Azərbaycanın əzəli və əbədi tarixi torpaqlarımız olduğunu dünya ictimaiyyətinə bir daha boyan etdi: "Qərbi Azərbaycan bizim tarixi torpağımızdır, bunu bir çox tarixi sənədlər təsdiqləyir, tarixi xəritələr təsdiqləyir, bizim tariximiz təsdiqləyir. Ancaq əfsuslar olsun ki, ermənilər Qarabağdakı kimi, Qərbi Azərbaycanda da bizim bütün tarixi, dini abidələrimizi yerlə yeksan ediblər, dağıdıblar, azərbaycanlıların tarixi irsini silməyə istəyiblər, ancaq buna nail ola bilməyiblər. Çünki tarix var, sənədlər var, xəritələr var. Bu binada nümayiş etdirilən, XX əsrin əvvəllərində təsadüf edən xəritə bir daha onu göstərir ki, Qərbi Azərbaycan tarixi Azərbaycan diyarıdır, səhərlərin, kəndlərin adları Azərbaycan mənşəlidir və biz yaxşı bilir ki, indiki Ermənistan ərazisində tarixi Azərbaycan xalqı yaşayıb. İndi əsas vəzifə ondan ibarətdir ki, dünya ictimaiyyəti də bunu bilsin. Artıq bu istiqamətdə işlər başlanmışdır. Ancaq əminəm ki, icma bu işləri daha məqsədyönlü şəkildə və nəticəyə hesablanmış tərzdə aparacaqdır".

Qərbi Azərbaycan İcmasının üzvləri ilə görüşdə qərbi azərbaycanlıların anunsuz olaraq dəfə-dəfə deportasiyaya məruz qaldığını bildirən cənab Prezident müasir dövrümüzün onları hüquqlarının bərpa edilməsi və əzəli torpaqlarına qayıtmalı olduqlarını bildirdi: "Biz hüquqlarımızı sülh yolu ilə təmin etməyə istəyirik və yəna də deyirəm, bütün konvensiyalar bu hüququ tanıyır. Ona görə buna nail olmaq üçün biz o cümlədən beynəlxalq müstəvidə daha fəal olmalıyıq. Hesab edirəm ki, icmanın çox mötəbər bir rəqəmsal platforması olmalıdır, bir portalı olmalıdır. Orada həm tarixi haqiqətlər, həm tarixi abidələrimiz, ermənilər tərəfindən dağıdılan saraylar, məscidlər, səhərlər, Azərbaycan tarixi irsinin silinməsi ilə bağlı olan faktlar öz əksini tapmalıdır".

Qayıdış konsepsiyasına Naxçıvanın əməli töhfəsi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşü zamanı müəyyənləşdirildiyi tapşırıqlara uyğun olaraq, ölkəmizdə Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı konsepsiya qəbul olundu. Sistemli layihələrin həyata keçirilməsinə başlanıldı.

Bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı səsəndirdiyi fikirlər və bu təzislərdən irəli gələn məsələlər Naxçıvan Muxtar Respublikasında da daim diqqətdə saxlanılır. Muxtar respublika rəhbərliyi bu istiqamətdə ardıcıl və sistemli iş həyata keçirir.

Bu istiqamətdə atılan ən mühüm addımlardan biri də ölkədə ilk dəfə olaraq Naxçıvanda 2 il ardıcıl olaraq "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresin reallaşdırılmasıdır. Cənab Prezidentin çağırışlarını özündə ehtiva edən, mühüm və əlamətdar bir tarixi layihə olan festival-konqresin reallaşdırılmasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin, eləcə də şöbənin müdiri Ədalət Vəliyev təşəbbüsünü, dəstəyini xüsusi ilə qeyd etməliyik. Müzəffər Prezident, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin dediyi "Biz Qərbi Azərbaycana böyük qayıdış gözləyirik" hədəfi istiqamətində Naxçıvanda keçirilən festival-konqresin yüksək səviyyədə reallaşması Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyinin və onun rəhbəri Fuad Nəcəflinin ardıcıl həyata keçirdiyi işlərdən xəbər verir.

Səlahiyyətli Nümayəndəliyin, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Qərbi Azərbaycan İcmasının birgə təşkilatçılığı ilə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" adlı festival-konqresin əsas məqsədlərindən biri də tarixi ədalətin bərpa edilməsi yolunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin yurd-yuvasından didərgin, qaçqın düşmüş Azərbaycan türklərinin tarixi haqlarının bərpasına istiqamətlənmiş siyasətin elmi əsaslarla həm yerli, həm regional, həm də beynəlxalq səviyyədə işləndirilməsinə nail olmaq, ölkənin müxtəlif universitet, akademiya və elmi-tədqiqat institutlarında fəaliyyət göstərən tədqiqatçıları bir araya gətirmək, onların Qərbi Azərbaycana bağlı əldə etdikləri elmi yenilikləri dinləmək və fikir mübadiləsi aparmaqdır.

2 il ardıcıl olaraq Naxçıvanda reallaşdırılan festival-konqresdə Azərbaycan Prezidentinin ziyalıları, tədqiqatçıları qarşısında qoyduğu strateji tapşırığın icrası istiqamətində ölkə alimləri, mədəniyyət və sənət adamları, Qərbi Azərbaycandan zorla köçürülən soydaşlarımız, Türkiyədən gələn alimlər bir məkanda zəruri mövzu ətrafında bir araya gəldilər.

Son yüzillik tariximizdə ilk dəfə Qərbi Azərbaycan maddi-mədəniyyət nümunələri, sənət əsərləri, ailə-məişət ənənələri, milli geyim kolleksiyaları, zəngin folklor və şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələri, məhənləri, yalları, aşiq havaları, rəqslər təqdim edildi. Mövzu ilə bağlı filmlərin təqdimatı, kulinariya sənəti, tarixi və müasir rəsm, dekorativ tətbiqi sənət əsərləri, kitab, monoqrafiya, məqalələr, yaradıcılıq nümunələri kompleks şəkildə nümayiş olundu. Qərbi Azərbaycan mətbəxinə məxsus olan 250 çeşiddə kulinariya sənəti nümayiş olundu. Naxçıvan Dövlət Universitetində keçirilən konqresin hissəsində 7 istiqamət üzrə 30-a yaxın bölmədə 300-dən çox moruzu dinləndi.

Festival-konqres ölkə mediası daxil olmaqla ümumilikdə 190 adda qəzet, jurnal, televiziya, xəbər saytlarında işıqlandırılmışdır. Eləcə də 20-dən çox xarici ölkə mediasında yer almış və həmçinin bundan narahatlıq keçirən Ermənistan mediasında təşvişə səbəb olmuşdur.

Ümumilikdə Naxçıvanda 2 il ardıcıl keçirilən "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresdə Qərbi Azərbaycanda ermənilərin və onlara havadarlıq edənlərin xalqımıza qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti, milli faciə və vandalizm faktlarını geniş şəkildə ictimaiyyətə çatdırılmış, ermənilərin doğma torpaqlarımızda yerləşdirilmələri, azərbaycanlıların planlı surətdə doğma yurdlarından ayrılaraq əzəli bağlı tarixi faktlara söykənilmiş, yeni, dolğun məlumatlar təqdim edilmiş, Qərbi Azərbaycana məxsus maddi mədəniyyət nümunələri nümayiş olunmuş, etnomədəni siyasətin qurbanı olmuş yer adlarımızın - toponimlərin, oymaların, hidronimlərin dəyişikliyə məruz qalmasının tarixi faktlara söykənərək elmi əsaslarla təsdiqinə və dünya elmi ictimaiyyətinə çatdırılmasına çalışılmışdır.

Bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, Prezident cənab İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı səsəndirdiyi fikirlər və bu təzislərdən irəli gələn məsələlər Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəhbərliyi tərəfindən gündəlik fəaliyyət istiqaməti olaraq müəyyən edilmiş.

Bu gün xalqımız Müzəffər Ali Baş Komandanın qüdrəti və apardığı uğurlu xarici və daxili siyasəti sayəsində qərbi azərbaycanlıların da öz doğma torpaqlarına qayıdacağı günün uzaq olmadığına tam əmindir və öz liderinin ətrafında sıx birləşərək yeni qələbələrə zəmin yaradır.

Arzu ABDULLAYEV,
Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin sədr müavini,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Qərbi Azərbaycan haqiqətləri Polşada yayılır

Qərbi Azərbaycan İcmasının təşkilatçılığı ilə Varsava İqtisadiyyat Məktəbində sərgi keçirilib. 14 oktyabr 2024-cü ildə Polşanın paytaxtı Varsava şəhərində Qərbi Azərbaycan İcmasının təşkilatçılığı ilə "Qərbi Azərbaycan - yaddaşlarımızda" adlı sərginin açılışı baş tutub.

Qərbi Azərbaycan mədəni irsi ilə bağlı Avropada ilk dəfə keçirilən sərginin açılışını edən universitet rektoru, professor Pyotr Vaxoviyak rəhbəri olduğu ali məktəbdə belə bir sərginin keçirilməsindən məmnun olduğunu bildirərək işinə uğurlar arzulamışdır.

Azərbaycan Respublikasının Polşadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Nərgiz Qurbanova çıxış edərkən ölkəmizin zəngin tarixi irsindən söz açmış, Qərbi Azərbaycan mədəni irsinin xüsusi yerinin olduğunu bildirmiş və İrəvan xanlığının tarixi bərədə geniş məlumat vermişdir. Səfir avropalı soydaşlarımızın əsərlərində xalq bərədə geniş məlumatları diqqətə çatdıraraq indi bu zəngin irsin məhv edilməkdə olduğunu təəssüflə qeyd etmişdir. O, həmçinin bildirmişdir ki, maddi irs məqsədlə şəkildə məhv edilə belə haqiqətləri insanların yaddaşından silmək mümkün deyil və tarix gəc ya tez haqiqətləri üzə çıxarır.

Qərbi Azərbaycan İcmasının İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ülviyyə Zülfiqar çıxışı zamanı sərgiyə gələn bütün qonaqlara təşəkkür edərək bildirmişdir ki, qərbi azərbaycanlılar ötən əsr ərzində bir neçə dəfə deportasiyaya məruz qalıb və nəticədə bu gün Ermənistanla bir nəfər də olsun azərbaycanlı qalmayıb. Ermənistanın qərbi azərbaycanlıların zəngin mədəni irsini ağır zərbələr vurmasını, azərbaycanlıların yaşayış məntəzərlərini xarabalığa çevirdiyini, əsrlərin silinməsinə qatdığı böyük zərər olduğunu bildirmişdir. O, Göycə aşiq məktəbinin tanınmış siması Aşiq Ələsgərin doğma kəndindəki qəbirüstü abidəsinin Ermənistan tərəfindən məhv edildiyi haqqında məlumat verərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bir neçə gün əvvəl Bakıda Aşiq Ələsgərin abidəsinin açılışını həyata keçirməsinə xalqımıza təşəkkürünü, mədəni dəyərlərimizin və qayıdışın inamının simvolu kimi vurğulamışdır. İcma rəsmisi mədəni irsə edilən hücumun həm də bütövlükdə bəşəriyyətə qarşı yönəldilmiş qeyd edərək, beynəlxalq ictimaiyyəti icmanın ədalət yolunda apardığı mübarizəyə dəstək verməyə çağırılmışdır.

Qeyd edək ki, oktyabr ayının 25-dək davam edəcək sərgidə Qərbi Azərbaycanın zəngin irsini əks etdirən şkillər, eksponatlar, kulinariya nümunələri nümayiş edilmiş. İrəvan xanlığının bayrağı, qərbi azərbaycanlıların deportasiyası, dağıdılmış məscidlərimiz, abidələrimiz, qəbiristanlıqlarımız, Qərbi Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin fotolarının əks olunduğu sərgi iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılınıb, soydaşlarımızın başlarına götürülən müsibətlər barədə onlara ətraflı məlumat verilib.

Yasəmən MUSAİYEVA,
"Azərbaycan"